JEAN BARBIER

Jesus Jauna eta Jon Doni Petri

Josu Jauna eta Kepa Deuna

(Lapurdieraz)

22.—ZAZPIGAREN MANAMENDUA

Behin batez, Jesus Jauna eta Jon Doni Petri harat hunat bazabiltzalarik Eskual-Herian, Jon Doni Petri hasare gorian eman zen, ikusirik ezker, eskuin, oro ohointzan ari zirela, nausi ala sehi, saltzaile ala erosle, langile eta deus-ez egile.

—Jauna, zafradi bat ona eman behar diozute ohoin tzar horieri...

—Ago ichilik. Piarres! Ohoinek balira bezela horiek oro!...

—Ez direla ohoinak? Zer dire bada?

—Ohoinak izaiteko, behar liketek zazpgaren manamendu oat... Eta aspaldichkoan, nere manamenduetarik zazpigarena khendua ditek gizonak. Hora zertako ez den gehiago ez ohointzarik, ez eta ere ohoinik.

—Bainan, zuk ez baituzu ordean manamendu hoi khendu...

—Hori duk ba, Piarres!... Eta, gizonek nahi ala ez nahi, horra zertako bethi badiren—zorigaitzez—gaztigatu beharko diren ohoinak.

23.—MIARITZEKO AINTZIRA

Aldi batez, ilhuntchean, Jesus Jaunak eta Jon Doni Petrik, han nombeit Negrezeko aldean, Miaritzen, kask, kask, kask jo zuten etche tchar batetako atheari. Eta, etche hartako jendeeri galdegin zioten gau hartako atherbea.

Baietz segurki, sararazi ituzten.

Jesus Jaunak galdatu zioten gero, jaterat izan zezaketenez, ahamen bat bederen?

Eta jende gaicho hek aithortu zioten, deusik ez zutela emaiteko.

—Ikherazue mankan.

—Ba, jauna, ba. Bainan zorigaitzez, badakigu gure mankaren berri. Huna...

Eta haritu ziren jende hek, gain-gaineraino ogiz betherik manka ikustearekin...

Belhauniko eman ziren Jesus Jaunaren aintzinean. Eta Jesus Jaunak galdegin zioten orduan, hean ohe bat izan zezaketenez, arras unhatuak zirela biak?...

—Ohen ba, gogo onez... Bainan, mihiserik ez ginuke emaiteko...

—Ikusazue beriz oraino.

—Ba badakigu, ba, Jauna, gure mihisen berri.

—Ikusazue halere...

Eta, sekulako mihisiak atzemanik batto behar ez zen tokian, harituak, zauden hantchet jende gaichoak.

Jesus Jaunak eran zioten orduan:

—Bazter hautako etche guzietan galdegina ginduen gau huntako atherbea... Nehork ez dauku eman zuek baizik. Gaur, entzunen duzue asko haramantza; ez izi batere. Hemen gitazke gu, zuen gerizatzeko.

Eta ohera joan ziren oro...

... ...

Gau hartan, sekulako ihurzuriak izan ziren eta orzantz-harraskak: hura pesiaka, haizea zirimolaka...

Biharamunean, urak eramanik, zuntsituak ziren toki hetako etcheak oro; suntsituak ere etche hetako jende guziak.

Jesus Jauna eta Jon Doni Petri hartu zituen etche tchar hura zen bakarrik chutik han gelditu...

Eta sekulan joaiten bazaizte harat, Negrezeko alderdirat, han ikusiren duzue oraino, gau izigarri hartako uriek egin ur-geldi edo aintzira handiaren baztereaan.

(Bizkayeraz)

22.—ZAZPIGAREN AGINDUA

Bein baten, Josu Jauna eta Kepa Deuna Euzkal-Errian batera eta bestera ebiltzalarik, asare gorritan jarri zan Kepa Deuna, zein ezkerretara zein eskoaatra begiratuta, gustiak, ugazaba naiz otseñek, saltzale naiz eroslek, bear-egin naiz ainbakok, lapurretan ziarduela ikusiriki.

—Jauna; astinaldi on bat emon bear dautsezu lapur donga oreeri...

—Ago ixilik, Kepa! Lapurak dozak, ostera, oreek gustiok, ala?...

—Lapurak izan ez oreek? Zer dira, bada?

—Lapurak izateko, zazpigaren agindu bat bear litzatekek. Eta aspalditxoon, nire aginduetarik zazpigarena kenduta yaukoek gizonak. Aor zergaitik ez doan geyago ez lapuretarik ez eta lapurik bere.

—Baña, zuk zeuk ez dozu agindu ori kendu bada-ta...

—Ori dok bada, Kepa!... Eta, gizonak gura zein gura ez, ara or zergaitik dozan beti—zoritxarezzigortau egin bear izango dozan lapurak.

23.—BIARITZ'EKO ZINGIREA

Aldiko baten, iluntzean, Josu Jaunak eta Kepa Deunak, an nonbait, Negreze aldean, Biaritz'en, tas, tas, tas, jo eben etxe txiro bateko atean. Eta gau atarako aterpea eskatu eutsen etxe atako laguneri.

Bayetz aurki, eta sartuteko agindu eutsen.

Josu Jaunak, gero, jatekorik izango eukeenentz itaundu eutsen, aomen bat besterik ezean?

Eta lagun gaiso aek, ez eukela ezer emoteko autortu eutsen.

—Arakatu egizue azpiran.

—Bai, jauna, bai. Baña, zoritxarez, ba-dakigu gure azpirearen barri. Ara...

Eta arituta gelditu ziran lagun aek azpirea gan-ganeragino ogiz beterik ikustean...

Belauniko jarri ziran Josu Jaunaren aurean. Eta Josu Jaunak, orduan, ea oe bat izango eukeenentz itaundu eutsen, neke-neke eginda egozala biak eta?...

—Oea bai, pozik bere... Baña, izararik ez geunke emoteko izango...

—Begiratu egizue barriren barri.

—Ondo bere ba-dakigu, bai, gure izaraen barri.

—Ikusi egizue, alan bere...

Eta, naidan izara aurkiturik, batxo bat bere izan bear ez eban tokian, ikaratuta egozan antxe lagun gaisoak.

Josu Jaunak ba-dirautse orduan:

—Inguru onetako etxe gustietan eskatu izan dogu gau onetarako aterpea. Inok ez dausku emon, zuek baño. Gaur, abarotsik asko entzungo dozue; ez ikaratu bere egin. Emen izango gara gu, zuen alde egiteko.

Eta oera joan ziran gustiak...

... ...

Gau atan, erakusmeneko justuri eta trumoe-ots asko izan zan; ura truxuaka; aizea zurumiloka...

Biaramonean, leku aetako etxe gustiak itsututa egozan, urak eroanda; etxe aetako lagun gustiak, itsututa aek bere.

Josu Jauna eta Kepa Deuna artu izaniko a etxe txiroa baño ez zan an zutunik geldiitu...

Eta iñoiz joango ba'zinateze ara, Negreze'ko alderantz, an ikusiko dozue oindinokaren, gau ikaragarri atako euriak egiñiko ur-geldi edo zingira andiaren baztereaan.

Bizkayeratzalea,

GARO'TAR BERNARTA M.

ATZALGARIAK.—"Ahamen" (L), "aomen" (B), "aok ada" (B), bocado; "ikhertu" (L), "arakatu" (B), registrar; "manka" (L), "azpira" (B), artesa; "unhatu" (L), "neke egin" (B), fatigarse; "sekulako" (L), "naidan" (B), muchos-as; "hura pesiaka" (L), "ura truxuaka" (B), lluva a jarros; "haizea zi zimolaka" (L), "aizea zurumiloka" (B), viento a remolinos; "suntitsu" (L), "itsutu" (B), desaparecer; "aintzira" (L), "zin gira" (B), lago.

ERRIJETATIK

MENDARO

NASKALDIA.—Gure artean egun batzuk igaro ondoren, astelenean juan zan Donostia'ra Mardaratz'tar Pantzeske bere beste lagun ekamuke lirain batekin. Bijak dira Donostia'ko emakume zintzuak.

JAYOTZA.—Gurutxaga'tar Jon Mirena 'ren emaztiak sendia geitu du semetxo batekin. Aura ta ama ondo arkitzen dirade. Zorionak.

BEREZBIL - LAISTERKETA.— Erri onetatik ere mordoska bat izan zan Lasarte'n egin ziran laisterketak ikustera. Iluntzian bazan oraitik itz-egin biara, lenengo saria nork atera zun esateko. Batek "Chiron" bestiak ere "Chiron". Poztuten gara ondo ibili zeratekako.

KAIKU.

AMOROTO

Igazi dan igandian iragarrita ziran jayak ospatu ziran erritxu eder onetan. Baña zoritxarez ordu bijetan asi ta aurera, eurija jausi zan ugari lotu-barik. Notintza andirik etzan batu, orez. Lekeitio-aldetik be gitxitxu eldu zan. Mendexa portau zan, ango abertzale zintzuak ba, neska, mutil eta zar etorri ziran. Erikuak beintzat eldu ziran eta pozik geratu gintzan.

Laurak eta erdijetan itzaldijak asi ziran. Lenengo itz-egin eban Lekeitio'ko Euzko-Gastediko batzakuak diran iru gaste, iru neskatxuk. Oidalez itz-egin euskuben eta txalo ugari entzun ziran bertan.

Amayeran oguzi ebezan ikasita daukezan olerkitxu lirain batzuk be.

"Eguzki-argia,,'z amatu zan onena. Gero jagi zan Akaregi'tar Alexander Mendexa 'ko mutil gastia ta bere lenengo itzak ixan ziran an batuta egozanentzat. Mendexa'ko abertzalien ixenian agurtu euzan danak. Gero ederto atzaldu euzan geure antziñako edesti edo istorijaren gauzak. Itzaldi ona ta mamitsuba. Txaluak entzun euzan, bai aranotan. Amaikatxu txalo ziran itzaldi-bitartian be.

Ondoren jagi zan Erkiaga'tar Eusebi. "Endaitz" olerkari jatora. Oso ondo agertu euskuzan karlataren gudako gauzak eta geure euzko-abertzaletasuna zer zan be esan euskun. Erkiaga gastiaren itzaldija etzan makala ixan eta goguan artu eben geyenak. Euzkerea goraldu eban, euzkotarak nogaz ezkondu biar diran be atzaldu eban. Txalo galantak entzun euzan olerkari ta idazle trebiak.

Eta azkenez izlari bijoi aztu yakena esateko Akaregi'tar Gurutz'ek bi edo iru itz esan biar euzalakuan ekin eutson. Txalotuba ixan zan. Azkenez Euzko-Abendearenaz amatu ziran jai ederok. Gustijoi eskerak eta jarai dagijela zintzo-zintzo gure erritarok. Geure aldez emen gagoz al doguna egiteko. Auresku edera egin zan danari amaya emoteko. Pozik juan ei-ziran mendexar eta lekeitiar gustijak. Gaur be pozik geratu gintzan, ba.

AMOROTOTARA

·Uara.—Poztu naz or diñozuzan barrijakaz. Akaregi'tar Alesander, mendexar aber tzale zintzuaren itzaldija entzun gura ixango neban. Mutil orek balijo dau bai. Asi biarko da andik eta emetik itz-egiten. "Endaitz" betiko jatora dogu. Olerkari gurena ta idazle azkara. Beste Akaregi ostera antziñako izlarija Ondo egin biar, berak. Zorijonak amorototaroi.—L.

ZAMUDIO

EUZKEL-IXENA.—Lengo egun baten ugutzau eben eri onetako Martin Deunaren txadonan, "Edurne" euzkel-ixen politagaz, "Abarkoetxea" basetxeko. Ayartza'tar Lander eta Zarate'tar Elixabete'ren alabatxu bat.

Artu beyez zorijon ugarijak guraso euzkotarok.

ARPIDIA.—Lengo idazkijan esan neban legez, Batzoki onetan daukagu zabalduta arpide bat, Bermeo'ko arantzalian aldez. Arpide ori, datoren igandian saratu biar-da ba-ta, oraindiño ainbat abertzale dagoz entzun-ta gor egin dabenak.

Ez geratu euzkotarak, geure anayen aldez zerbait emon-barik. ¡Euzkotara, lagundu euzkotarai!

DEYA. — Dei-egiten yake eri onetan Euzko-Alderdi Jeltzaliaren bazkide diran gustijai, datoren igandian goxeko zortziterdijetan egingo dau batzarera erduteko.

Batzar oretan erabagi biar diran gauzak garantzi andikoak dira ba-ta, ez iñor geratu batzar oretara erdu barik

MIKEL DEUNA.—Ila onen 29'gn. dogu Mikel Deuna. Euzko-Alderdi Jeltzalia 'ren Zaindarija'ren eguna. Igaro dan urtian, eta onan beste urte askotan-be, oso andikiro ospatu ixan dogu egun ori.

Aurten beste urtiatan baño-be andikiroago ospatu biar dogula-ta, gertau doguz ainbat jai aberkoi.

An ixango dira-ba, ezpatadantzari, gorulari, aureskulari abeslari, oleskari, txistulari eta abar. Zer esanik-eztago eleizkixun andiak-be ixango dirala; amaretan jaupa abestua deunaren basotxonuan eta gero gerokuak.

Notintza andia etoriko dalako ustia dogu-ba, jai ederok ospatutera.

Gustijok batera basotxonoratz abixu gaitian, etorteko ustia dauken abertzale gustijoi eskatuten dautzogu goxeko bederatzijetan eri onetako Batzokijan aurkitu datezala, ba ordu oretan urtengo dogu basotxonora juateko.

TXIMISTA BAT.

ELGOIBAR

EUZKEL-IDAZLIAK.— Jaun-Goikuak lagun, biar igandez emen ditugu baru euzkel-idazliok, idazle batzako araudia ontzat artzeko asmoetan edo, ta gero oturantza. ¡Ongi etoriak izan zaitezela euzkel-idazle anayok! pozik artuko sartuztegu besoak zabal zabalik. Mirentxu "enchufistiak" zer esanik ez.

ITZALDIA. — Gaur baseritar gustiok, aratsaldeko lauterdietan "Azoka Plaza,,'ra Larañaga'tar Pluikarpa apaiza ta Goñi'tar Eusebi'ri entzuten. ¡Nekazariak ez gero inor gelditu gaur gizon trebe ta leyal oren entzun gabe.

EZKONTZAK.—Gazteiz'en uzteftu dira abertzale zintzua dan Epelde'tar Alberta, Gabiña'tar Gergore neskatila gazteiztarakin.

Ura ontako txadon nagusian, Zubiaure 'tar Koldobika abertzalia, Emakume Abertzale-Batza'ko Eizagire'tar Mirentxu'rekin.

Donosti'ko Buen Pastor'en uri onetako Batzoki'ko antzeslari izandua Ariola'tar Josune, Muxika'tar Alberta antiguatar gastiakin. Zorionak danori eta gaur abertzaliak zeratenok goguan eduki euzkel-izena denbora igarotzen danian.

ELEIZKIZUNA.—Biar igandu asiera emango sayo Agurtza'ko Ama Neskutza 'ren ilgustiko eleizkizunari Gure Jauna agirian dala. Biar igande aratsaldeko eleizkizunaren ondoren eleiz baruan ibildeuna izango da.

IBILALDIAK.—Ikastoletako eta Tarkixi'tar umiak, beren urteko sari ordes, ebilaldiak izan dituzte berebil ederetan itxasaldian eta abar.

AIXERIXA.

URKIOLA

UDA-ALDI EDERA.—Ainbat bidar eltzen zan nire belarri etara Urkiola'n lako tokirik eztagola uda-alditxu bat igaroteko; alan aurten artarakotzat jarri nitzan, ta bai benetan uda-aldi edera igaro be. Urkiola'n "Toki-Alaya" deritxon euzkel-ixen edera daben etxe aundi artan lo-egiten neban, ta nire antzian beste askok; Eliz-ondo'ko Landaxuela'ren ostatua beterik aurkitzen zan lez "Toki-Alaya,,'ra lo-egiten juaten giñon; ta bide batez aldapa gora goyazala amaikatxu euzkel-abesti eder abestuten geban gure Landaxuela matia auretik zala. Eltzen giñan "Toki-Alaya,,'ra, joten geban atia, eta eregiten eban bertako gizon-gaste abertzale zintsuak. ¡Gabon, Jaunak diruela! eranagaz zartzen giñan barura, ta etxe orek ainditu toki ederak baruan-ze, gustijak jariten giñan, ta an abestuten geban zaritan beintzat "Agur Jaunak".

Auxe benetan ederto egunak igarotia; baña nai baño ariñago egunok iges-egiten eben, ta gero bakotxak beren zeregiñetara alde egin biar Urkiola matiari agur egiñaz baña oztera Urkiola'ratuteko goguak bijotz baruban dogula. Antxe dago Andoni Deuna ainbeste-eta ainbesten bijotzetan daguan Deun matagarrija; beren Eliza edera; bertan egiten diran elexkizun ederak; ¿nor da ostera Urkiola'ra juateko poza artzen eztaben kistara? Eztot urte iñor daguanik ortera Urkiola'ra juateko asmua kentzen jakonik; bein Urkiola'n egon danak oztera juateko poza bijotzian ekarten dau. Alan ba, Jaunak nai izan bedi datoren urtian be arazun bakiagaz gustijok Urkiola gañian aurkitu gatezala; eta izpartxu au amatu baño len nainuke bertan daguan Sarasua'tar Meliton jaupari gastiak Elizan abestuten dituzan abesti eder, eta berak daukan gitxik lako abots edera Jaunak urte askotan emon dagijola.

¡Agur Urkiola, datoren urterarte!

LAGUN-BAT.

IBARRURI

EUZKO-JAI ABERKOYAK.—Iragarrita eguna lez, Ibarruri onetan ospatu zan batzokijaren zabalgundia ta jai ederak egin ziran benetan. Zoritxarez eguraldi ona ezkenduban euki, baña notintza andija batu zan. Eskerak Gernika'ko Uri-Buru-Batzarari, E. A.-B.'ri eta mendigoxale azkarai euren laguntza onagatik.

Goxeko bederatzijetan eldu ziran ezpatadantzarijak eta amaretan albo-errijetako ikurriñak. Gero jaupa abestuba, ostian ikurriñak onetsi eta batzokiko tokija. Ezpatadantzari eta gorularijak be ixan ziran. Ordubatetan ostera oturuntza Berogeta amar inguru batu gintzan eta beste askoren artian ikusi gendun Bilbao bixi dan Astorkia'tar Ebarista, abertzale zintzo ta azkara. Atsegiñez entzun neutson esan euskuzan itzak.

Bazkarija amatu zanian agertu yakun Etxezarraga'tar Bingen, "Zidora" izlari ona. Txaluak entzun euzan bai bein.

Laurak inguruban eldu giñan pelota-tokira eguraldi txarran zan-aren. "Bizkargi-Mendi" argijak egin eban izlarijen aurkezpena eta ederto egin be. Ondoren Isusi 'tar Miren andereño lirañak atzaldu euskuzan aberiko zertzaladak. "Zidora" be itzaldi gorengua egin eban eta gustijen atsegin ixan zan. Benetan pozik geratu gintzan olako gauza entzun ostian. Gero Txindor-Kumiak be bertzo eder batzuk jaurti euskuzan eta txalo ugari jo genduban.

Olantxe amatu ziran eriko jai aberkoyak. Aurerantzean be beste jai andi batzuk egin biar doguz geure aberri onen aldez. Ibarruri'ko abertzale zintzuak ezpediz ikeratu, aurera lan-egin baño.

IBARRALDE.

Uara.—Eztedila azkenengo idazkija au ixan. Ondo asi zaran ezkero, jarai noxian bein idazten, eriko izpartxubak atzalduz.—Lauaxeta.

ZIRIKA

LAUAXETA

FERMIN ABANDO deritxon txotxoluaren idazkijak Espasa'tik artubak zirala esan geban. Eta guzurez barik egiz mintzatu gintzala edonok jakin daike. Ezer eztakijen gixonok idazle sartuten diranian ukonduaz lurra joten-dabe. Lotsarik daukanak zerbait aldatu darua, igarri eztagijentzat be. Egiz: idazle gustijak andik edo emetik ostu daroe gaya. Iñoren idazkijetan izpar asko atrapetan dabez, baña euren arauz eta gardiz konpondu daroez. Orixe egiteko be "talentua" biar da gero.

"Abando" orek eztauko talento andirik. Itzez-itz ostu daus Espasa'ren leruak. Iztegi lodi oregaz buruban joko neuke io...

卐 卐 卐

MUNDAKA'ko erijan jazo ziranak jazo-ostian "erepublicano" gustijen ameak eta aiteak, neba-arebak, osaba-ixekuak eta adizkide piluak eldu yakuz. Onein gardiz tiroka ibili ziran gaste areik onak baño obiak. Txori bat erailteko be ez ei-dira iñor.

Baña abertzalien aurka esaten diran astokerijak ziñistuten dabez. Orduban eztago onik, danak txarrak diralako. Koredu batzuk dira sosolistuak eta erkaldarak, baña Jaun onak gaizkatu gadixala koredu orekandik.

卐 卐 卐

CATALUNYA-ALDEKO "ezkertarak" artiak artu eziñik dabiltz. Urubijoren batek liztora sartu dautse. Eurek jakingo dabe non, geuk ezin jakin daikegulako. "Esquerra" oretan jazoten eztanik ezta jazoten eradikal-sosolistuen artian be. Xirau, Terradellas, Lluhi eta Casanelles alderdi-ustutia etxake otu, ba. Gero azkatasunaren aldez itzak jaurtiko dabez.

卐 卐 卐

ALDERDI barri jayo ei-da España'n. Laterri oretan jazo dira gauza andijak. Or ixaten dira amalau arobako emakumiak barraketan erabilteko languak. España'n jayo ixan dira buru biko aberiak eta zortzi ankadun katubak. Buruba anketan eta ankak burubaren tokijan daukezenak ugari baño ugarijago ikusten dira. Baña oraingan jazo dan au ixugarrijagua dogu. ¿Zer dan? ¿Bost urteko semiak gurasuak erail ete-dauzan? Ez. ¿Prieto zur bigurtu ete-dan? Ezta. Marcelino Domingo jaunak alderdi barrija eratu daula. Ilargija atrapetia bao salagua da orixe. Arek daukon aurpegijaz alderdi barri bat eratu daikela esatia be. Eta egija ei-da...

卐 卐 卐

ENE zer entzun dogun eta nori!

—"Jesus Maria ta kontze, nun dau geure auntze" esan egiskuzu arin.

—Neu be ikeratuta nago. Gaurko egunean entzuten eztanik ezta entzun gixaldijetan be. Olantxe. Sosolistuak ez ei-dabe gure tokirik Bizkai'ko aldundijan. Eguzkija ere dala esatia baño ixugarrijagua dogu auxe.

¿Eztabela gura? Sosolistuak ixan eta entxupe baten sartuta egon gura ez. Ze demoniño jazo-eteyake. Aldundijan egon dira orain arte, bosteun laurleko edo burnizuri irebazten. Euren buru ixan dira ta beriala muxin-muxinka asi yakuz. Izpar au jakingo dozubenian ataren egixube...

卐 卐 卐

AUTESKUNDIAK noiz ixango diran itaunduten dauskubenai esan biar dautsegu laster oiz-oiz ixango dirala. ¿Zelan dakigun? "El Liberal" irakurrijaz. Gauza gatxa dala ori diñuanari erantzungo dautsogu. "El Liberal" dogu auteskundiak noiz ixango diran jakiteko zantzurik onena. Egunero ogei edo berogei "convocatira" edo dei dakarz. Sosolistoen dei gustijok auteskundiak etxe-onduan diranian ixaten dira. Beraz, ba, laster doguz auteskundiak.

Prakak... prakadunak... praka-gabeak

Itxasoak mizkatzen ditun ondartza zabal ederen ondoan jarritako urietan bizi geranok, esan bearik ez da, udaldietan aberats eta aundiki artetik ixurtzen dan lizunkeri kirats zikiña artu bearera zigortuta arkitzen gerala.

Itxaso ta eguzkitan osasuntzera edo atsegintzera etortzen zaizkigun arotz geyenen artean ikusten diran gauzak, aipatu ta edesteko baño, ikusten diranean erizañai deitu ta: "eraman itzatzu abek espetxera" agintzeko egokiagoak dira, au egin al balitz beintzat; baña notin aoei, batzutan beren izakera lizunak, eta bestetan nabarmendu nayak arazitzen dizkioten gauzak ikusita, edonun eta gauz guzietan azaltzen duten lotsagabekeria begi aurean degula, gogoa ilundu ta biotza minberatzen digute oldozkaya ugari sortzen zaigu. Orain goazen bidetik bagoaz, eta ain laisterka, bizi bagera ¡zertzuk ikusteko ote gaude!

Eguna laburtu, goiz-aratzak oztu, euria saritutu, urertzeko giroak uko egin diote-ta, enarak bezela, giro obeagoen bila, etorri ziran alderdietarontz joan zaizkigu, gutxi batzuk ez besteak.

Gauz oi-ezak bakanago ta nabarmenago arki oi ditugu ta, aldibateko erbestetaren lauso gabe, bere euzko-antz jatora beriro ere nere uritxo txukunari garbitzen asi zayon garayan, ara idazkortza zerk artu arazi didan: prakak jantzitako emakume batek.

Etzaizkigu arigarri udaldian margo bizidun praka zabalak jantzita bizkar gorririk kaleak-ziar ondartzarako altzakiz ibiltzen diran gangarak; baña udazkenean ozkiriak nai-ta-ez jantzi arazten duan garayan, praka urdin, "jersey" zuri ta txapel urdindun emakumeak gauz asko dakarzkit burura.

Nabarmendu nayak itxura ontan kalera atera duan emakume parantzetar edo... nun-edo nungo onek, bere uratz laburaz praka-baren zabalak oñartetik azkatu ezinda, emakumea baño, "kuerda" emanda ibiltzen diran cyetako kopin bat dirudi. Ez da ez gizon ez emakume; bai baña bien "karikatura" paregaria.

Ala ere onela jantzitako emakumeak ikustea beti-betiko gauza balitz bezela, guziak ba-lebiltz bezela, nere uritxoko txaidiak bera atseritar gangara iñortxok aintzat artu gabe, bere-berean dijoa...

Jolasan dabiltzan neska koxkorak ere, ezer igaro ez balitz bezela, donostiar poxpoliñai ikasitakoak abesten jarai dute; beren abestiaz gonadun diran emakumien lilurarik berezkoena aldeztuaz:

"gure txikitxoa egizu lo, lo,
lo lo txikitxo bat, apapa gero."

Baña guzi onek neretzat ostera, nolakoa ta zergatikakoa dan garantzia du; ta oroimenean aspalditik lotua dedan neuk ikusitako bat itxartu dit:

Orain ogei urte inguru zan. Banijoan Donostia'ko Bulebarrian ziar denda batetik bestera nere erosketak egiñaz, eta bat-baten, neu nijoan tokirontz begira, an inguruko kale-etxetako notintzak, gizonak oro, ta Bulebarrian zijoaztenak, txisuka ekin zioten. Ezin esan unetxo baten nere baruan igaro zana: ¿txistuka neri? Baña bereala ikusi nuan nere albotik igaro zan emakume apain bat. Soñeko urdin iluna zeraman soñean, gai ederez egiña, baña goneak alboetan geritik bera irikiak zitun; eta irikietatik, uratz ematean, barutik zemazkin praka sedazko zuriak azaltzen zitzaizkion. Orduko "modistoak" emakumeak erabiltzea nai zuten "falda-pantalón".

Au ikusi nuanean lasaitu ni. ¡Baña ura izkanbila! ¡Ura zan gizonen txistu eginbeara "falda-pantallnn aren aurka. Emakume gaxoak lotsatuta al zuan laisteren iges-egin zuan Narrika kalean gora.

Orengatik orain, ez "falda - pantalón", baizik "pantalón" agiri-agirikoa jantzita dijoazen emakume abek ikusita, iñortxok (eta gizonezkoak gutxien) aintzat artzen ez ditula ikusita, burura datorkidan guzia esan ezin ainbestekoa da. Nolanai orduko gizonetatik oraingoetara alde aundia dijoa. Aek etzeuden emakumeai prakak ez eze, praka antzidun ganarik ere jaurten utzitzeko. Ta berenak gerian ondo lotuta iraun zuten, emakumeai kendu arazteko. Baita jortu ere.

Oraingoak ez dira konturatu ere, emakumeak nai guzian agiri-agirian prakak soñean artzen dituztenik. Noski berenak gerian lasaitu zaizkate-ta, igeri gabe galdu.

TENE.

Euzkel - idazle -Batzarra

Batza bat sortu biar dogun ezkeroz gustijok batutia ixango litzake egokijena. Baña idazle askok egingo dabena auretixik dakigu: etxian geratu ta kitu.

Eta batzar ori garantzitsuba dogu, bertan sortu-aziko dan batzak onura andijak ekarri daikezalako.

¿Zer egingo dogun? Bazkarija jan: bai beintzat, besterik ezean. ¡Ezta ezerez! Euzkotaron artian garantzi aundiko gauzea dogu bazkarija jatia. Guk jango dogu, ba, "Mirentxu,,'ren etxian atan be. Kazuela onenak jarri egixuz "Mirentxu" eta saltsa edo basi onaz gertau janarijak.

Emen artuko dogun kapesnia gora-bera gose andija eukiko dogu. Batzaran entzungo diran abotsakaz eta diadarakaz, barriz, gose bi.

Bazkari baten tripeari baño etxakola atsegin emoten diñuenak oker dagoz. Bazkal-orduban mintzatuten gara alkarekin eta asmo barrijak atzalduten dautsoguz bata bestiari. Olasko iztar bat jan-orduban gogai edo idea guren bat sortuten yaken asko dira. Neuri jazo yat. Adizkide berein ixil samarak diralako-edo ezin ezautu. Bai ¿e? enozu atzipetuko ba. ¡Tira neurekin bazkarija jatera! Eta iru prinzipio ta ardau ontxuba emon ostian, ¡arein barriketak eta itz-jarijuak! ¡Erekonde, etziran ixilduten ezetarako be!

Asmo eder bat daukat, dirauskun gixonari bazkatzera dei-egin biar yako. Asmo ta erdi be atzalduko dautzuz. Maya lakorik eztago jakin nai dana jakiteko.

Elgoibar'en batuko garanok be maiko orduban mintzatuko gara. Asikeran itz gitxitxu entzuten da. Tripak utsik dagoz-eta Gero zukuba amatu ondoren, tragu batzuk edan ¿bai?, eta txitxi-putzuka dozuz danak.

Ia, "Mirentxu" pikante apur bat be ixuri basi-artera, saltxara. Pikanteaz ardau geyago edaten dogu, ta ardauaz itz-jarijo ugarijagua.

¡Eta oretarako guaz Elgoibar'era? norbaitek itaunduko daust. ¡Zer geyago gura dozu, ba! Batzarak naiko garantzi dauko emen bere aldez asteko. Neure gura... aren, juango eztiranak etxian ge... ra... Pazkari-usañaz, bariz, biar ba... go yakuz.

Elgoibar'en batuko garanok egun ... baraua egin biar dogu. "Alberdi" ... -zarak "menu" asmau begi.

¿Zelakua atsegin yakun? Zixak ... tzaz lenengorako. Entremesetan ... pertzeberik ixan, naiko gara gu, be... ¿Sopa-barik? Sopa ariña ezta gauza ... baña obia tropiezo batzuk daukezan ... Olokijaz-eta...? Tira exkuaz menu ... argitaltzera. Jan ostian geure ... emongo dogu.

Eregu bat. Bazkal-ostian estedila ... itzaldirik, lelokerijak baño eztira ... -eta. Barau garanian mintzatu biar ... "orador" antzera. Batobat jagiko ... Estul-egingo dau eta mayan diran ... diai begiratu ostian esango dausku: ... yak...

Eztogu iñor lotsatu gura. Ixilik ... luma. Aztu yakuna: bazkal-aurian ... -egingo dogu "purgatoriko" animen ... Onespena edo bendikazifiua ixan ... bazkal-aurian danak bakian, bazkal-... danak geran.

LAUAXETA.

Gurtariñaren -gauzak

Pelok.—¡Ikusten dituzu, Txomin, gu... tarin ortan dijoazen gizon bi oyek?

Txomin.—Bai Pelo, bai. Ikusteko ... duan zijoazik. Panparoi dijoazenik ... tiat esaten, baña eretzik ere, enekik ... beñepein.

P.—Gizon ederak eta galantak ...

T.—Bai, ta bazteren bat jotzen ... gurtarin orek idiekin eraman bearko ... gurtariña; eta onik onenean tortila ... egiteko ariskua ere izango dek.

P.—Zu beti ortan zaude: oyek ere ... teko dituzte ba, beren buruak zuk ...

Tx.—Eztiat uste.

P.—¿Ezetz?

x.—Ez. Orelako ogeixenak baño nik ... re burua maiteagodiak.

L.—Bai ta ayek ere, zu bezelako ... gerenak baño beren bakarrak maiteago ... tuzte.

Tx.—Ba zaitu ditzatela.

P.—¿Ez al dituzte zaitzen?

Tx.—Leziotxo bat eman bear dia.

Tx.—Betor

Tx.—Ikasi ondo.

Tx.—Ea ba, betor.

Ondo bazaude buriti,
Arriskutikan ufuti.

卐 卐

—¡Nor edo zein ote diagu emen ... au?

—¡Nor edo zein?

—Bai; etzekiat gizona dan ala ... bat dan.

—¿Zer ari zera esaten?

—Ez; itsu egon ezkero enekik ... eta ikusten, dedalako, galdetzen diat.

—Itzu ezpazaude ere, lausu baraude ... dera ori egiteko.

—Lausutu bear orek betoteen duan ... unarekin.

—Kia da.

—¿Tximiniren bat aldarama berekin?

—Ez gizona, ez; pipa eretzen dijoa.

—¿Eta nor degu ba berau?

—Txopera.

—Eztiat egundaño aditu itz or...

—Gurtariñaren gidaria da ori.

—Bapo ziok. Artza zala uste nian ...

—¡Artzik ikusi al dezu ba zuk beñere pipa eretzen.

—Ez, saguxara bai, Jarkera orekin ... tza zirudik, ba.

—Artzaren larruaz egindako jantza ... rama, bai; baña gizona da.

—Gizona izango dek baña...

Emen datorkigun ar...
Ezpadare artza.
Beñepein gutzienaz
Badu bere aurtza.

LUDIAN DIRAN ZUGATZIK ZAHR... NA.—Bekerel jaunak diones, ara ... tako zugatzak diran ludian diran ... Normandian dagon aritz batek mila ... ditu. Saintes'ko ondoan dagon beste ... tek bi mila baño geyo urte ditu. Suiza'ko Bilari deritzayon toki batean dagon ... baten enborbira edo bueltak amabi metro baditu.

Libano'ko saspi zedro, Josukisto jayo baño azkoz lenaguotitakoak dira.

Inglatera'n bada agin-zugatz bat iru mila urte baño geyokoa.

Kanarias'ko zugatz batek, zortzi mila urte bai onen ditu.

ITURGAIN.

NOTAS JUDICIALES

La jornada en la Audiencia

La sala primera de esta Audiencia juzgó ayer y dictará sentencia en la causa cuyo juicio oral se celebró contra Isidoro Lavaca, acusado por el fiscal, señor Medrano, de dos delitos, uno de amenazas contra los agentes de la autoridad y otro de tenencia ilícita de armas, porque en estado de embriaguez profirió frases insultantes contra dos guardias municipales, y al ser requerido, sacó una pistola para cuyo uso carecía de licencia, encañándola sobre uno de ellos, pidiendo se impusiera al procesado la pena de un mes y un día de arresto mayor por el primer delito y seis meses y un día de prisión menor por el segundo.

El defensor, señor Rugama, solicitó la libre absolución.

—Don Gerardo Alvarez Miranda, don Ramón Osorio y don Rafael Vega compusieron el Tribunal de la sección segunda para juzgar a Eustaquio Urra, procesado por haber hurtado unas gallinas en el cinco pueblo de Arakaldo.

El defensor, señor Rugama, llevó la prueba con tanto acierto, que el fiscal, señor Aya, retiró la acusación que sostenía contra el procesado.

—A continuación, y en la misma sección se verificó otro juicio por injurias graves contra la vecina de Balmaseda Emilia Mantrana, a la que el acusador privado, señor Ocio (hijo), solicitó se le impusiera la pena de un año, ocho meses y veintiún días de destierro, y el defensor, señor Rugama, pidió la libre absolución.

Todos los juicios quedaron pendientes de sentencia.

TXIKORO (ACHICORIA) BAKE

EUZKELDUN TXAPEL OLA
Boinas Elósegui
TOLOSA

INGI BILDEGIA
Papelería del Oria
MORAIZ'TAR JOSEBA MIRENA
Teléfono 154 TOLOSA

Restaurant LA ESTRELLA
· Fonda · DE RUFINO DE MENDIZABAL
María Muñoz, 6. — Teléfono 12..
(Enfrente de la Audiencia)